

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ'NDE ÖĞRENİM GÖREN KIZ ÖĞRENCİLERİN SPOR YAPMA ALIŞKANLIKLARININ İNCELENMESİ

THE INVESTIGATING OF MAKING-SPORT HABİTS OF THE GIRL STUDENTS HAVING EDUCATION IN ATATÜRK ÜNİVERSİTY

Ahmet Haktan SİVRİKAYA¹, Ülkü TORTOP²

ÖZET

Bu çalışma Atatürk Üniversitesine bağlı farklı fakültelerde öğrenim gören 80 kız öğrenci üzerinde yapılmıştır. Deneklerin yaş ortalaması 20.58±2.5 yıl, boy ortalaması 1.67±2.82 cm ve vücut ağırlığı ortalaması 55.20±3.4 kg olarak ölçülmüştür. Deneklere 16 sorudan oluşan bir anket formu uygulanmıştır. Bu çalışmada kız öğrencilerin spora karşı ilgilerinin, spora bakış açılarının ve spor yapabilme imkanlarının incelenip, belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada her boy kategorisindeki deneklerin Cimnastik sporu ile ilgilendikleri ve deneklerin büyük bir çoğunluğunun sportif etkinliklere katılmadığı bulunmuştur. En fazla tercih edilen sporun Cimnastik sporu olduğu belirlenmiştir. Deneklerin yarışmacı olarak yüzme sporunu tercih ettikleri bulunmuştur. Deneklerin ileriki yaşlarda yürüyüş ve yüzme sporunu yapmak istedikleri belirlenmiştir. Deneklerin büyük bir kısmının sporun yararına inandıkları halde spor yapamadıkları gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, kız öğrenci ve spor.

SUMMARY

This study was conducted on 80 students having education in different faculties of Atatürk University. Mean age of the subjects was 20.58±2.5 year, mean height was 1.67±2.82 cm tall, and mean body weight was 55.20±3.4 kg. A questionnaire form consisting of 16 questions was applied to the subjects. In this study, it was aimed to determine and examine the possibilities of making-sport, view point and interest for the sport of the girl students. In the study, it was found out that most of the subjects in every category couldn't participate in sport-activities and that the subjects became interested in Gymnastics sport. It was determined that Gymnastics was the most preferable sport. In addition, it was found out that the subjects preferred swimming as competitors. It was determined that the subjects would like to make swimming or hiking in older ages. It was observed that most of the subjects didn't make sport although they believed its usefulness.

Key Words: Sport, girl student and sport.

GİRİŞ

Son yıllarda çevresel ve toplumsal koşulların değişmesine paralel olarak kadınlarında spora ilgisi artmıştır (1). Ancak bazı toplumlarda hala dişi cinsin yalnızca doğurganlık için yaratıldığı, ter yerine parfüm kokması aktif yaşam yerine pasif yaşam, seçmesi düşünülmektedir (2).

Sporun toplumsal cinsiyete dayalı bir kurum olması ve erkek hakimiyetini yansıması, sporda kadınların varlık göstermesini engelleyen önemli nedenlerden biri olmaktadır (3). Kadının spor ortamına ilişkin cinsel kimliği, bir bakıma geleneksel ve toplumsal bakış açısıyla algılanmıştır (4). Böylece, kızlar büyük motor yetenek etkinliklerine ve güç geliştirmeye katılmaktan men edilmişlerdir (5).

Buna rağmen bazı genç kızlar, organize sporlara katılmakta, evde veya spor merkezlerinde egzersiz yapmakta iken, bazıları özellikle şehir merkezinde yaşayanlar, sosyal, kültürel veya güvenliğe bağlı nedenlerden dolayı inaktif olmayı tercih etmektedirler (6).

Bu çalışmamızda, Atatürk Üniversitesine bağlı çeşitli fakültelerde öğrenim gören kız öğrencilerin spora karşı ilgilerinin, spora bakış açılarının ve spor yapabilme imkanlarının incelenip belirlenmesini amaçladık.

MATERYAL VE METOD

Araştırma, Atatürk Üniversitesi'nde öğrenim gören 80 kız öğrenci üzerinde yapıldı. Öğrenciler, Hemşirelik Yüksekokulu (n=20), KKEF Sınıf Öğretmenliği (n=20), Mühendislik Fakültesi (n=20) ve İktisat Fakültesi (n=20) öğrencilerinden basit rastgele örnekleme yöntemi ile seçildi.

Deneklere sporla ilgili 16 sorudan oluşan bir anket formu uygulandı. Öğrencilerin anket formuna verdikleri cevapların istatistikî çalışmasında % frekans testi kullanıldı.

Deneklerin yaş ortalaması 20.58 ±2.5 yıl, boy ortalaması 1.67±2.82 cm ve vücut ağırlığı ortalaması 55.20±3.4 kg olarak ölçüldü.

¹Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ERZURUM

²Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni ERZURUM

BULGULAR

Tablo I'de boy uzunluğu ile spor branşı arasındaki ilişki incelenmiş ve her boy kategorisindeki deneklerin Cimnastik sporu yaptıkları saptanmıştır.

Tablo I. Boy ile spor branşı arasındaki ilişki

Boy (cm)	Spor Branşı
150-154	Cimnastik
155-159	Voleybol, Cimnastik
160-164	Cimnastik, Masa tenisi
165-169	Basketbol, Masa tenisi, cimnastik
170 ve üzeri	Cimnastik, Kayak

Tablo II'yi incelediğimizde deneklerin %51.25'inin bazen spor yaptığı saptanmıştır.

Tablo II. Spor yapma durumları

Sayı (n=80)	Sıklık (%)
Bazen	51.25
Her Zaman	1.25
Aklıma Geldikçe	36,25
Hiçbir Zaman	11.25

Tablo III'ü incelediğimizde deneklerin %25'inin formda kalmak için spor yaptığı, deneklerin %28.75'inin ise zaman bulamadığı için spor yapmadığı saptanmıştır.

Tablo III. Spor yapip -yapmama nedenleri

Sayı (n=80)	Sıklık (%)
Formda kalmak için	25
Sağlık için	20
İlgi duyduğum için	23.75
Zaman Bulamadığım için	28.75
Yararına inanmadığım için	2.5

Tablo IV'ü incelediğimizde en fazla tercih edilen spor branşının %32.75 ile Cimnastik olduğu, en az tercih edilen spor branşının ise %1.25 ile Kort Tenisi olduğu saptanmıştır.

Tablo IV. Deneklerin yaptıkları spor branşı

Yapılan spor branşı	Sıklık (%)
Cimnastik	32,75
Voleybol	18,75
Masa Tenisi	15
Yürüyüş	12.5
Basketbol	8.5
Yüzme	11.25
Kort Tenisi	1.25

Tablo V'i incelediğimizde deneklerin %23.75'inin yarışmacı olarak yüzme branşını tercih etmek istedikleri saptanmıştır.

Tablo V. Yarışmacı olarak tercih edilmek istenen spor branşı

Spor Branşları	Sıklık (%)
Yüzme	23.75
Voleybol	18.75
Basketbol	18.75
Kort Tenisi	15.25
Cimnastik	14.50
Masa Tenisi	9.00

Tablo VI'yi incelediğimizde deneklerin %66.25'inin ileriki yaşlarda yürüyüş sporunu tercih etmek istedikleri saptanmıştır.

Tablo VI. İleriki yaşlarda yapılmak istenen spor branşı

Yapılmak istenen spor branşı	Sıklık (%)
Yürüyüş	66.25
Yüzme	33.75

Tablo VII'yi incelediğimizde deneklerin %46.5'inin spor faaliyetlerini ara sıra izlediği, %8.75'inin ise spor faaliyetlerini her zaman izlediği saptanmıştır.

Tablo VII. Spor faaliyetlerinin izlenme sıklığı

Sayı (n=80)	Sıklık (%)
Her zaman	8.75
Ara sıra	46.5
Rastlarsam izlerim	41.01
Hiç bir zaman	3,74

Tablo VIII'i incelediğimizde deneklerin %95.75'inin sporun yararına inandıkları saptanmıştır.

Tablo:8 Sporun Yararına İnanma Durumları

Sayı (n=80)	Sıklık (%)
Inanıyorum	95.75
Inanmıyorum	4.25

TARTIŞMA

Spor belli insanlara değil, bütün insanlara özgüdür. Her insanın beden yapısına uygun bir sportif kabiliyeti vardır (7).

Eskiden kadınların sportif yarışmalara çok az katıldıkları görülürdü. Fakat son zamanlarda yarışmalarda görülen kadın sayısı artmakta ve bazı spor dallarında erkeklerden daha iyi bir performans göstermektedirler (8).

Çeşitli araştırmalar kız ve erkeklerin bedensel aktivitelerden beklentileri, aktivitelere katılım düzeyleri ve katıldıkları sportif aktivitelerin türleri arasında bazı farklılıkların olduğunu göstermektedir (9).

Çalışmamızda Tablo I'de boy uzunluğu ile ilgilenilen spor branşı arasındaki ilişkiye bakıldığında her boy kategorisindeki deneklerin Cimnastik sporu ile uğraştıkları görülmektedir. Uzun boylu kızların Basketbol ve Voleybol ile uğraşması beklenirken bunun aksine Cimnastik ve Kayak ile ilgilendikleri görülmektedir. Kadınların iskelet yapısı genellikle küçük ve kısadır (10). Bu durum ağırlık merkezinin daha aşağıda olması sonucunu doğurur. Cimnastik gibi denge ile ilgili sporlarda vücut ağırlık merkezinin aşağıda olması avantaj sağlar. Kısa boylu deneklerin bu özelliklerinden dolayı Cimnastik yapmaları gerekirken uzun boylu deneklerin de cimnastikle uğraştıkları görülmektedir. Bu sonuca göre deneklerin yaptıkları sporda boy avantajının önemini bilmedikleri, eğitimi bir şekilde spor yapmadıkları ileri sürülebilir.

Tablo II'de spor yapıyor musunuz sorusuna verilen cevaba göre deneklerin %51.25'inin bazen, %1.25'inin her zaman, %36.25'inin akıllarına geldikçe spor yaptığı, %11.25'inin ise hiçbir zaman spor yapmadığı görülmektedir. Bu bulgular Durmaz ve arkadaşlarının (11) yaptıkları çalışmayla uyumlu bulundu. Deneklerin büyük bir çoğunluğunun sportif etkinliklere katılamaması geleneksel toplum yapımızın bir sonucu olabilir.

Tablo III'teki spor yapıp yapmama nedeniyle ilgili soruya, deneklerin %25'inin formda kalmak için, %20'sinin sağlık için, %23.75'inin ilgi duyduğu için spor yaptığı, %28.75'inin zaman bulamadığı için ve %2.5'inin ise sporun yararına inanmadığı için spor yapmadığı görülmektedir.

Tablo IV'teki hangi sporu yapıyorsunuz sorusuna verilen cevaba göre en fazla tercih edilen sporların başında Cimnastik %32.75, Voleybol %18.75, Masa tenisi %15, Yürüyüş %12.5, Yüzme %11.25, Basketbol %8.5 ve Kort tenisi %1.25 olarak görülmektedir.

Çalışmamızda deneklerin genelde ferdi sporları ve şiddete kapalı sporları tercih ettikleri görülmektedir. Çalışmamız, Yıldırım ve ark. (1996) kadınların, güç, bedensel temas ve dayanıklılığı vurgulayan sportif aktivitelere katılım düzeylerinin geleneksel olarak düşük; beceri, güzellik ve zarafeti vurgulayan aktivitelere katılımlarının ise yüksek düzeyde olduğunu bildirdikleri çalışmayla, yine üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları erkek öğrencilerin beden gücünü simgeleyen mücadele

sporlarına, kızların ise daha kolay, estetik sporlara ilgi duyma eğiliminde olduklarını bildirdikleri çalışmalarıyla, bizim çalışmamızı desteklemektedirler (9).

Tablo V'te deneklerin hangi spor branşıyla yarışmacı olarak uğraşmak isterdiniz sorusuna verilen cevaba göre, %23.75 ile Yüzme, %18.75 ile Voleybol ve Basketbol, %15.25 ile Kort tenisi, %14.50 ile Cimnastik ve %9 ile Masa Tenisi branşlarında yarışmacı olmak istedikleri görülmektedir. Öğrencilerin en fazla tercih ettikleri spor Cimnastik olmasına rağmen yüzme branşında yarışmacı olmak istedikleri görülmektedir. Ayrıca %1.25 ile en az yapılan spor Kort Tenisi görülürken yarışmacı olarak tercih edilen spor branşı bakımından %15.25 ile üçüncü sırayı almaktadır. Bu durumda Üniversitemizde Yüzme havuzu ve Tenis kortu bakımından yeterli tesisin bulunmamasından kaynaklanabilir.

Tablo VI'daki bir bayan ileriki yaşlarda hangi sporu yapmalıdır sorusuna verilen cevaba göre %66.25 ile Yürüyüş ve %33.75 ile Yüzme sporu tercih edilmektedir.

Tablo VII'deki spor faaliyetlerini izleme sıklığınız nedir sorusuna öğrencilerin %46.5'i arasına, %41.01' i rastlarsam izlerim, %8.75'i her zaman, %3.74'ü ise hiçbir zaman izlemem şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Deneklerin çoğunun düzenli bir şekilde spor faaliyetlerini izlemedikleri gözlenmektedir. Bulgu'nun (3) çalışmasında spor haberlerinin %85'i ve %95'inin erkek sporlarına ayrıldığı bildirilmiştir. Çalışmamızda kız öğrencilerin spor haberlerini sürekli izlemediği görülmektedir. Bu da bayanların yer aldığı spor dallarındaki spor haberlerinde kadın fotoğraflarının hiç bulunmayışı, sporda kadınların varlık göstermelerini engelleyen önemli nedenlerden biri olmaktadır. Bizim çalışmamızı desteklemektedir.

Tablo VIII'deki sporun yararına inanıyor musunuz sorusuna verdikleri cevaba göre öğrencilerin %95.75'inin sporun yararına inandığı, %4.25'inin ise sporun yararına inanmadıkları belirtilmektedir. Öğrencilerin çoğunluğunun sporun yararına inandıkları halde spor yapamadıkları görülmektedir. Bu da bölgemizin olumsuz iklim şartlarından ve bölgemizdeki tesislerin yetersizliğinden kaynaklanabilir.

KAYNAKLAR

1. Kalyon T A . Sporcu sağlığı ve Spor Sakatlıkları, 1. Baskı. Ankara Gata Basımevi, 1990
2. Açıkada C, Ergen E. Bilim ve Spor, Ankara,1990
3. Bulgu N. Spor Kurumunda Cinsiyet Ayırımı: Haber Fotoğraflarına Yansıyan Toplumsal Deđerler, Spor Bilimleri Dergisi, 1997, 8:26-37
4. Erşen E. Cinsel Kimlik ve Spor Arasındaki Etkileşim. Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu I. Spor Kongresi Bildirileri. Erzurum, 1998, 31-35
5. William P, Ebben MS, Mssw CS, Randall L. Et all. Kadınlar İçin Kuvvet Eğitimi, Spor ve Tıp, 1999: 13-15
6. Angela D. Smith MD. 21. Yüzyılın Sağlıklı Kadını, Spor ve Tıp, 1999: 35-37
7. Erdemli A. İnsanın Varlık Yapısı, Spor ve Doping, Sporcu Sağlığı ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri, 2000, 89-101
8. Akgün N. Egzersiz ve Spor Fizyolojisi, 6. Baskı, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir 1996
9. Yıldırım İ. Farklı Cinsiyetteki Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinden Beklentileri, Spor Bilimleri Dergisi, 1996, 1: 52-57
10. Jackson R. International Olympic Committee IOC Medical Commission, Issues Spesific to Women, Sport Medicine Manual, İsviçre, 1990: 133-135
11. Durmaz B. Toplumumuzun Spor Alışkanlıkları. IV. Milli Spor Hekimliği Kongresi Bildiri Kitabı, İzmir, 1994, 337-341